

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Enerji Verimliliği ve Çevre Dairesi Başkanlığı

2021 Yılı ETKB Çevre Faaliyetleri Raporu Özet Bilgi

Ülkemiz, “enerji ve doğal kaynaklarını verimli ve çevreye duyarlı şekilde değerlendirerek ülke refahına en yüksek katkıyı sağlama” misyonu ve “enerji ve doğal kaynaklarda güvenli bir gelecek” vizyonu doğrultusunda enerjinin üretiminden, nihai tüketimine kadar bütün süreçlerde verimliliğin artırılmasını hedeflemektedir.

Sürdürülebilir kalkınmanın giderek önem kazanması, yenilenebilir enerji ve enerji verimliliğine yönelik çabaların önemini her geçen gün daha da artırmaktadır. Covid-19 salgını sonrası dünya genelinde çevre bilinci, sürdürülebilirlik, temiz enerji kaynakları gibi kavramlar daha çok gündeme gelmektedir. Bu doğrultuda, enerji verimliliği ve yenilenebilir enerji alanındaki atılımlarımızı hız kesmeden devam ettirmenin yanı sıra enerji ve tabii kaynaklarımızı çevreye duyarlı olarak kullanmak, yer altı kaynaklarımıza keşiften üretime, hammaddeden yarı mamul ve mamul maddeye ARGE çalışmalarımızla değer katmak ve su, toprak ve hava yönetimini en doğru şekilde sağlamak, çevre ve sürdürülebilirlik konularındaki perspektifimizi ortaya koymaktadır.

2019 yılının Ekim Ayı içerisinde Bakanlığımızın çevre ve sürdürülebilirlik alanındaki kümülatif faaliyetlerinin ortaya konulması amacıyla hazırlanan ilk Çevre Faaliyetleri Raporu yayımlanmış olup devamında da her yıl bir önceki yılın faaliyetlerini kapsayacak şekilde raporlama devam etmiştir. İşbu rapor ise 2021 yılı özelinde Bakanlığımız ile bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarının çevre ile ilgili yıllık faaliyetlerine yönelik hazırlanmıştır. Diğer bir deyişle Rapor 01.01-31.12.2021 dönemi faaliyetlerini kapsamaktadır.

Bakanlığımız bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarının faaliyetleri “Su Kalitesi ve Kontrolü”, “Atık Yönetimi”, “Toprak Kalitesi ve Kontrolü”, “Hava Kalitesi ve İklim Değişikliği” ve “Çevre Yönetimi Yatay Konular” başlıkları altında gruplandırılmış olup 2021 yılı içerisinde tamamlanmış 16 adet, devam eden 79 adet ve planlanan 10 adet olmak üzere toplam 105 adet proje ve faaliyet bulunmaktadır.

Bakanlığımız ile bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşları tarafından 2021 yılı içerisinde çevre ile ilgili faaliyetler için toplamda 164 milyon TL harcama yapılmıştır. 2021 yılında geri kazanım ve geri dönüşüm faaliyetleri ile sağlanan tasarruflar ve kazançların toplamı yaklaşık 104 milyon TL olmuştur. Bakanlığımız bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarının faaliyet halindeki endüstriyel ve evsel arıtma tesislerinde 2021 yılı içerisinde 10 milyon m³ lük suyun arıtımı gerçekleştirilmiş olup bunun %73,29’u geri kazanılmıştır. Arıtılarak geri kazanılan sular proses, yıkama, sulama ve kullanma suyu olarak tekrar kullanılmaktadır.

Bakanlığımızın ilgili kuruluşu BOTAŞ; 2021 yılında Stevie Uluslararası İş Ödülleri’ne başvuru yapmış olup Çevresel İyi Uygulamalarıyla; “Yılın Sağlık, Emniyet ve Çevre Programı” kategorisinde Gümüş Ödülü almaya hak kazanmıştır.

Bakanlığımız hava kalitesinin iyileştirilmesine ve iklim değişikliği ile mücadeleye ağaçlandırma faaliyetleriyle önemli katkılar sağlamıştır. 2021 yılı içerisinde toplam 1.277.999 adet ağaç dikimi gerçekleştirilmiştir. Kurumların 2021 yılı içerisindeki dikmiş olduğu ağaçların bir yıl içerisindeki emisyon azaltımı yaklaşık 14.058 ton CO₂’ye denk gelmektedir.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Enerji Verimliliği ve Çevre Dairesi Başkanlığı

Bakanlığımız atık yönetimi alanındaki etkinliğini de her geçen gün artırmaktadır. 2021 yılı içerisinde Bakanlığımız bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşları bünyesinde toplam 972.412 ton atığın geri kazanımı sağlanmıştır. Bakanlığımızın atık yönetimi politikalarında Sıfır Atık Yönetimi Projesi de önemli bir yere sahiptir.

TKİ tarafından leonardit kullanılarak hümik asit üretimi gerçekleştirilmektedir. 2021 yılı içerisinde toplam 248.460 litre hümik asit satışı gerçekleştirilmiştir. Bunun yanında TKİ'ye bağlı Lavvar (kömür zenginleştirme) tesislerinde kurulan şlam kömür kazanım ünitelerinde 2021 yılı içerisinde toplam 83.565 ton şlam elde edilmiştir.

TPAO ve TPIC tarafından 2021 yılı içerisinde sahalarda petrol, mazot, yağ vb. kirliliklerin temizlenmesi amacıyla toplam 42.526 kg biyoremedasyon ürünü kullanılmıştır. TPAO ve TPIC 2021 yılında biyoremedasyon çalışmasıyla toplamda 22.183 m² lik alanda toprak kirliliğini önlemiştir.

Bakanlığımızın çevre odaklı ve sürdürülebilir çevre yönetimi vizyonunun göstergesi olan entegre yönetim sistemlerinden TS EN ISO 9001 Kalite Yönetim Sistemi Belgesi, TS EN ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi Belgesi ve TS EN ISO 45001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi Belgesi ve IQNET Belgeleri bulunmakta olup 2021 yılında revizyonu sağlanmıştır. 22-26.03.2021 ve 29.03-02.04.2021 tarihlerinde Bakanlığımızda yürütülen Kalite Yönetim Sistem faaliyetlerinin Bakanlık merkez teşkilatındaki tüm birimlerde etkin şekilde uygulanabilmesi adına 118 kişiden oluşan farklı birimlerin Entegre Yönetim Sistem Temsilcilerine ISO 9001:2015 Temel Eğitimi, ISO 9001:2015 Dokümantasyon Eğitimi, ISO 9001:2015 Süreç Yönetimi Eğitimi ve İç tetkik Eğitimi verilerek sertifikasyonu sağlanmıştır. 20-24 Eylül 2021 tarihleri arasında iç tetkik yapılmış olup 23-24 Kasım 2021 tarihlerinde Türk Standartları Enstitüsü tarafından her yıl düzenli olarak gerçekleştirilen ISO 9001 Kalite Yönetim Sistemi, ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi ve ISO 45001 İş Sağlığı Güvenliği Yönetim Sistemi tetkikleri 22.11.2021-23.11.2021 tarihlerinde gerçekleştirilmiştir.

TS ISO 9001 Kalite Yönetim Sistemi Belgesine sahip BİL, EÜAŞ, ETİ MADEN, MTA, TPIC, TENMAK, TEDAŞ, TEİAŞ, TEMSAN, TKİ (ELİ) ve TPAO yanında 2021 yılında BOTAŞ, TEİAŞ, TKİ(GLİ) belgelerini yenilemiştir.

BİL, EÜAŞ, ETİ MADEN, MTA, TPIC, TENMAK, TEMSAN, TKİ (ELİ), TPAO ve TTK (Maden Makinaları Fab.İşl. Müdürlüğü)'nin yanına 2021 yılında ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi Belgesini alan TTK (Genel Müdürlük) olup BOTAŞ, TKİ(GLİ), TEİAŞ belgelerini yenilemiştir. Ayrıca, EÜAŞ ICC, MAPEG, TKİ(ÇLİ) Çevre Yönetim Sistemi Belgesi alma konusundaki çalışmaları devam etmektedir.

BOTAŞ, ETİ MADEN, MTA, TKİ(ELİ), TPAO TS ISO 50001 Enerji Yönetim Sistemi belgesine sahip olup 2021 yılında BİL, TEMSAN, TKİ (GLİ)'de söz konusu belgeyi almışlardır.

BİL, EÜAŞ, ETİ MADEN, MTA, TPIC, TEİAŞ, TEMSAN, TKİ (GLİ, ELİ), TPAO'nın yanına 2021 yılında; BOTAŞ, TEDAŞ ve TTK (Maden Fabr.İşl.Müdürlüğü) ISO 45001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi belgesine sahip olmuştur.

Çevre Yönetimi Yeterlik Belgesine sahip BOTAŞ, EÜAŞ, ETİ MADEN (Emet Bor, Bandırma Bor İşl.Müdürlükleri), MTA, TEİAŞ, TPAO'nın yanına 2021 yılında ETİ MADEN (Bandırma Bor İşl.Müdürl.) de dahil olmuştur.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Enerji Verimliliği ve Çevre Dairesi Başkanlığı

EÜAŞ, ETİ MADEN, MTA, TPIC, TEİAŞ, TEMSAN, TKİ(GLİ), TPAO, TTK (Genel Müdürlük, APK Dairesi ve Müesseselerin Bilgi İşlem Birimleri) yanına 2021 yılında BOTAŞ ve TEDAŞ 27001 Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi Belgesine sahip olmuştur.

Ayrıca 2021 yılında ETİ MADEN (Bandırma Bor İşl.Müd.) Atık Su Arıtma Tesis Sorumlusu ve Tehlikeli Madde Faaliyet Belgesi (Asit Fab.) Belgesini, TEİAŞ ISO 10002 Müşteri Memnuniyeti Yönetim Sistemi Belgesini, TPAO K1y1 Tesisi Tehlikeli Madde Uygunluk Belgesini almıştır.

Bakanlığımızın Merkez Kampüsü sıfır atık çalışmaları TEİAŞ tarafından yürütülmekte olup BOTAŞ, BIL, EÜAŞ, ETİ MADEN (Bigadiç Bor, Emet Bor, Kırka Bor İşl.Müd.), MAPEG, MTA(MTA Genel Müdürlüğü ve 8 Bölge Müdürlüğü), TEİAŞ (Genel Müdürlük ve 44 İşletme Müdürlüğü) TPIC, TEDAŞ(TEİAŞ tarafından yürütülmekte), TKİ (GLİ, ÇLİ, ELİ), TPAO (Genel Müd.,Adıyaman, Batman, Trakya Bölge Müdürlükleri), EÜAŞ ICC (TPAO tarafından yürütülmekte), TENMAK (EÜAŞ tarafından yürütülmekte) ve TTK'nın yanında ETİ MADEN (Bandırma Bor(Bor Grubu ve Sulf.Asit Fabr.) İşlet. Müd.) ETİ MADEN (Bigadiç Bor İşl.Müd.), TEİAŞ (9 İşletme Müdürlüğü), TEMSAN (Diyarbakır İşl.Müd.) ve TPAO (Filyos Türkiye Petrolleri Limanı) Sıfır Atık Belgelerini alarak bu kapsamda çalışmalarını yürütmektedir.

Bakanlığımız bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarının atık, su ve karbon ayak izinin azaltılması, sıfır atık, ekosistem değerlendirme, rehabilitasyon, maddesel geri kazanım, çevre yönetimi etkinliğini geliştirme, sektörler arası sinerji, endüstriyel simbiyoz çalışmaları, hümik asit, sentetik zeolit gibi yenilikçi ara ve uç ürün geliştirme, doğrudan ve dolaylı etki analizleri faaliyetlerinin yer aldığı bu rapor, birimler arası örnek faaliyetlerin paylaşılması, farkındalığın ve daha odaklı çalışmaların artmasına hizmet edecektir. Bakanlık, ortak formatları geliştirilen çevre faaliyetleri dönemsel raporlarını hazırlamayı sürdürerek, enerji-çevre ilişkisi bağlamında üzerine düşen sorumlulukları yerine getirmeye devam etmektedir.